

rija od Otkupljenja. Ta se ne slavi in kalendario universalis ecclesiae. Šteta je i to, da je pisac dao štampati knjigu u maloj tiskari, koja nije spremna za izdavanje znanstvenih djela. Za to je i vanjšina knjizi dosta neugledna. To žalimo. — Ali kraj ovih manjaka ovo djelo može biti veoma korisno čitatelju, za to ga ipak preporučujemo to većma, što je pisac u to uložio i veliki trud i velike žrtve.

Dr. Pazman.

K. Krile: Uspomene iz svete zemlje. Izdao komisarijat svete zemlje. 1914. Tiskara C. Albrechta u 8-ni ima str. XII+232. Sa 80 slika, osim naslovne, sa tlorisom grada Jeruzalema i sa dva zemljovida. Cijena K 4. uvez.

Ova je knjiga putopis, koju je sastavio prof. Krsto Krile iz Dubrovnika na temelju uspomena, što ih je sam pisac na svom putovanju u sv. zemlju god. 1911. sa sobom ponio i na temelju djela izdanih od drugih putopisaca, koji su o sv. zemlji pisali. Izdao je pak tu knjigu komisarijat sv. zemlje u Zagrebu, kad se spremalo prvo hrvatsko hodočašće onamo da pođe. Već su bile sve pripreve za put u jeku, kad ali buknu rat i — putovanje postalo nemoguće. Kako pisca tako izdavatelja ide velika zasluga, što se je hrvatska književnost obogatila novim djelom. Za to će i piscu i izdavaču osobita zahvalnost hrvatskoga naroda biti najmilija nagrada za veliki trud i još veći trošak.

Prof. Krile je dosada mnogo putovao i već više putopisnih djela izdao, pa je već dobro poznat kao vrstan putopisac. Rekao bih, da je ovo djelo ipak najbolje od svih dosadanih. Piscu teče pero, potpuno svladava hrvastinu, stil mu je elegantan. Njegovo pripovijedanje je poučno, zanimljivo, jer on odabire od mnogobrojnih utisaka i historijskih događaja najvažnije, zgodno ih reda i sabire u potpunu cjelinu. Njegovo opisivanje gradova, mjesta, crkvi, kapela nikada ti ne dosadi, jer on i tu pazi na glavne stvari, a s porednima će samo katkada zasladi štivo. Zgodno je i to, što je historijske crtice

o pojedinim gradovima i hramovima već i razlikom u tisku (petit slova) odijelio od opisa, tako te čitaoc, komu se žuri, ili kojega ne zanima historija, može bez poteškoće preskočiti prvo i čitati samo drugo, a da ni ne osjeti kakove praznine. Ne trebam ni spominjati, da pisac pokazuje vanrednu svoju erudiciju u tom djelu.

Drugo je, što ovu knjigu osobito preporučuje i za što se, ako se ne varam, imademo zahvaliti više izdavaču nego li piscu, jesu mnogobrojne slike. Ovih imade, kako spomenuto u naslovu, 80, a od njih je opet ogromna većina t. j. 68 na sjajnom papiru otisnuta, tako te razborit čitaoc, koji prelista onu knjigu kod kuće, dolazi u svetu zemlju već kao stari znamac, a ne kao stranac, koji se samo za bezekne, kad stupi u koji hram, i ne zna kamo bi gledao. Dapače one ilustracije poučavaju više, kad ih kod kuće mirno motriš i o njima razmišljaš, nego li sam predmet, koji svojim očima na licu mjesta gledaš, jer nemaš vremena, da ga pravo promotriš, kad je vrijeme za gledanje kratko, a i sputnici ti smetaju i bune te. Ove su slike, rekao bih, važniji dio knjige od samoga teksta, jer zadovoljuju i one, koji ne mogu na putovanje, pa im se čini, kao da su i bili u sv. zemlji, nakon što su ovu knjigu pročitali i slike razgledali. Trošak za te slike naplaćen je ovom koristi, što ju pružaju čitačima. Osobito valja istaći i to, da na početku knjige imade velika krasna slika, koja prikazuje čitav Jeruzalem, gledan sa Maslinova brda. I tloris grada Jeruzalema je lijep ures knjige i velika pomoć putniku, koji znade čitati one znakove. I dva zemljovida dodana su na kraju knjige: zemljovid onih krajeva, kroz koje vodi put iz Trsta u Palestinu i zemljovid Palestine i grada Jeruzalema i okolice. Zato je dobra misao bila izdavača, da ove zemljovide pridoda, jer putnika mnogo pomažu, a knjizi veću cijenu daju. A da se vidi, da ova knjiga nije kakvogod putopis, već priručnik pobožnog hodočasnika u sv. zemlju, imade dodatak sa psalmima, molitvama i ulomcima iz sv. evanđelja, što se običaju čitati ili pjevati, kad se dođe na dotično sveto mjesto.

Jedno samo imam da prigovorim piscu, što rabi prečesto latinske izraze,

tradicija, definitivno, kultura, apatija rezultat i dr. pa ih onda prevodi na hrvatski i taj prevod stavlja u zaporku. Mene to smeta. Kad se radi o izrazima, za koje pisac predmnijeva, da ih čitave ne će razumjeti, neka ih izbjegava; a one, kojima se ne možeš ugnuti, jer su termini tehnički, kao apsida, mensa i t. d. onda se u opasci dotični izraz protumači. Ali taj nedostatak jedva će umanjiti ma što na vrijednosti knjige, koju toplo svima preporučujem.

Dr. Pazman.

Der Priester und die heilige Messe vom hl. Alfons Maria von Liguori. Betrachtungen und Anmutungen als Vorbereitung und Danksagung auf das göttliche Opfer. Uebersetzt aus dem Italienischen und mit Zusätzen vermehrt von Fulgentius Colli S. I. Innsbruck

1914. Druck aus Verlag von Fel. Rauch (L. Pustet) u 16-imi ima str. 152. Vežano K 1'50.

Ova mala knjižica sadržaje zbirku molitava i razmatranja, razdijeljenu prema danima sedmice, što ih je sveti Alfonso što napisao a što sabrao od starijih, da podade svećenicima zgodan priručnik, kako će se valjano pripraviti za najuzvišeniju službu sv. mise i kako će se poslije mise dostojno Bogu zahvaliti za to neizmerno dobročinstvo. Ako nema vremena za dulju pripremu a ni za dostojnu zahvalu, što se kod kuratnoga svećentstva češće može dogoditi, zgodno opaža prevodilac u predgovoru, da se može priprema obaviti i u predvečerje, prije nego li se pođe na počinak, a tako isto i zahvala može se u takovom slučaju obaviti i kasnije preko dana. Premda je ova knjižica njemački napisana, preporučuje se.

Dr. Pazman.

Pregled časopisâ.

Hrvatska straža. Za kršćansku prosvjetu. Časopis namijenjen filozofiji i drugim znanostima. Glasilo Leonova društva u Senju. Urednik Dr. Ante Alfirević. Rijeka 1914. God. XII. Br. 5. i 6. Dvije važne pojave. — Interkonfesionalizam u svojoj biti. — F. J. Milošević fr. konv.: Naturalistički vitalizam prema novim biološkim uspjesima. Dr. O. P. Grabić: Kant i Duns Skot. — Beletristika „Matice Hrvatske“ god. 1913. — Dr. A. Mahnić: Interkonfesionalizam pogledom na pojedine grane javnoga rada. — Dr. Alfirević: Radničko osiguranje. — Dr. D. K.: Golotinja i tjelesne dražesti u kršćanskoj umjetnosti. — Dr. Alfirević: Spiritizam iz bića četvrte dimenzije. U svakom

broju osim toga: Upiti i odgovori. — Nova et vetera. — Fiat lux. Bilješke.

Vrhbosna. Katoličkoj prosvjeti Sarajevo 1914. Godina XXVIII. br. 12.-19. Izdaje kaptol Vrhbosanski. Uređuje Dr. Antun Buljan. Br. 12. O. Ambrozije Bačić. O. P.: Kroz vijekove. Jedna stranica iz povijesti papinstva (Nastavlja se i svršava u dvobr. 13. i 14.) — Vlad. Bakotić: Svećeničko zvanje u naše doba. — Dr. Miroslav Matijaca: Izbor pape. (Nastavlja se u dvobr. 13. i 14. a svršuje u br. 17.) — Fulgencije del Piano — Tomasović: Iznad zvijezda. (Nastavlja se u dvobr. 15. i 16. i u br. 18.) — Dr. Josip Walter: Katolički svećenik (Nastavlja se u br. 17. i 19.)